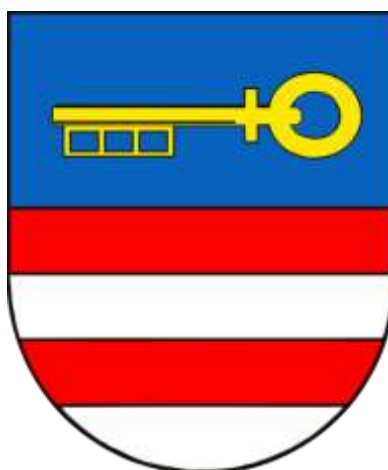

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB obce Košické Olšany na roky 2017 – 2022

Január 2017

Obsah

Úvod	3
Komunitný plán sociálnych služieb obce Košické Oľšany na roky 2017 – 2022 ako nástroj pomoci obyvateľom obce.....	4
Princípy komunitného plánovania v obci Košické Oľšany	6
Stručná situačná analýza	7
Poskytované sociálne služby obcou Košické Oľšany	8
SWOT analýza	9
Vízia, ciele a priority sociálnych a komunitných služieb v obci Košické Oľšany.....	12
Kľúčové priority Komunitného plánu na roky 2017 – 2019 (Akčný plán)	15
Hodnotenie plnenia KPSS KO	17

Úvod

Obec Košické Oľšany v súlade s § 83 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení spracovala Komunitný plán sociálnych služieb na základe národných, ale predovšetkým obecných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

V zmysle uvedeného bol koncom roka 2016 obcou Košické Oľšany spracovaný a navrhnutý Komunitný plán sociálnych služieb obce Košické Oľšany na roky 2017 – 2022 (ďalej ako KPSS KO) ako strategický dokument, mapujúci a plánujúci nielen potreby fyzických osôb a komunit v oblasti sociálnych služieb, ale aj vízie a ciele v komplexnom zabezpečení sociálnej pomoci a starostlivosti všetkých skupín obyvateľstva v obci.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je otvorený aktívny proces zisťovania potrieb, nachádzania zdrojov a hľadania najefektívnejšieho riešenia v oblasti sociálnych služieb. Komunitné plánovanie je spôsob, ako začať spoluprácu a vytvárať trvalejšie partnerstvá. Zapája všetkých, ktorých sa daná oblasť týka, v procese prevažuje dialóg a vyjednávanie, dosiahnutý výsledok je prijatý a podporovaný väčšinou účastníkov.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, ktorá umožňuje spracovávať rozvojové materiály v oblasti sociálnych služieb verejného života na úrovni obce, mesta i kraja. Pri komunitnom plánovaní je potrebné zväziť potreby občanov, potreby a možnosti poskytovateľov sociálnych služieb a možnosti tých, ktorí poskytujú zdroje na napĺňanie potrieb komunity. V záujme napĺňania spoločnej predstavy o budúcnosti sociálnych služieb v danej komunite sa stretávajú a spoločne plánujú jednotliví aktéri:

- objednávateľia služieb,
- poskytovatelia služieb,
- príjemcovia služieb (klienti).

Všetky tri strany majú v procese plánovania rovnaké práva a povinnosti, najmä v oblasti rozhodovania a finálnej podoby komunitného plánu. Samospráva je zo zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách povinná poskytovať určité sociálne služby, no má aj možnosti na to, aby vytvorila podmienky na zlepšenie sociálnych služieb a odstraňovanie príčin sociálnej nerovnosti.

V roku 2016 boli realizované pracovné stretnutia s odborníkmi v komunitnom plánovaní, starostom obce a poslancami, aby vyhodnotili a stanovili úlohy a plány, zrealizovali ciele a možnosti ich realizácie v obci. Po obdržaní podnetov a návrhov boli spracované úlohy a ciele, ktoré predkladáme v tomto Komunitnom pláne sociálnych služieb obce Košické Oľšany na roky 2017 – 2022.

Obec Košické Oľšany si uvedomuje, že dobre fungujúca sociálna sieť je pre obyvateľov obce potrebná z dôvodu možnosti zasiahnuť všade tam, kde sa človek z objektívnych príčin dostal do neriešiteľných situácií, alebo tam, kde je pomoc spoločnosti žiaduca.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Košické Olšany na roky 2017 – 2022 ako nástroj pomoci obyvateľom obce

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Košické Olšany je zmobilizovanie občanov, mimovládnych organizácií, cirkevných organizácií, dobrovoľníkov, samosprávy, podnikateľov i orgánov štátnej správy. Dôležité je identifikovanie sociálnych problémov v obci a návrhy ich riešení cez priority a opatrenia, a to so zreteľom na klienta, poskytovateľov sociálnych služieb, technickej vybavenosti a pod., s cieľom viesť aktívny dialóg k daným problémom, podporiť sociálne fungovanie participácie, predchádzať sociálnemu vylúčeniu, chudobe, sociálnej odkázanosti a prehľbovaniu týchto negatívnych a spoločenských javov. Zároveň rozširovať a čo možno v najväčšej miere skvalitniť poskytovanie sociálnych služieb v obci.

Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v platnom znení musí obec poskytovať alebo zabezpečovať nasledovné služby:

- základné sociálne poradenstvo,
- sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na
 - uspokojovanie základných životných potrieb v zariadení,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- sociálnu službu v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- sociálnu službu v zariadení,
- opatrovateľskú službu,
- prepravnú službu,
- odľahčovaciu službu.

Obec môže poskytovať alebo zabezpečovať podpornú sociálnu službu v zariadení (denné centrum, jedáleň, práčovňa), stredisko osobnej hygieny, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, sprievodcovskú službu, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci, krízovú pomoc poskytovanú prostredníctvom telekomunikačných technológií, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov ako samostatnú odbornú činnosť, terénnu sociálnu službu prostredníctvom terénnych programov.

Okrem toho obec vyhľadáva fyzické osoby, ktorým je potrebné poskytnúť sociálnu službu. Od 1. 1. 2014 boli rozšírené možnosti poskytovania sociálnej služby krízovej intervencie, a to o § 24a - § 24 d uvedeného zákona:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- Nízkoprahové denné centrum,
- Integrované centrum,
- Komunitné centrum.

V prípade, že niektorú zo sociálnych služieb neposkytuje, môže uzatvárať zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby,
2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Košické Olšany vznikol na základe potreby vyvolanej prenosom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb (zákona NR SR č. 416/2001 o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na VÚC) a na základe zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Komunitný plán je vypracovaný na 6-ročné obdobie v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb.

Cieľom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Košické Olšany je:

- vytvoriť podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj obce s možnosťou budovania ďalších sociálnych zariadení, primárne Komunitného centra so zameraním na pomoc a integráciu MRK žijúcej v obci.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, majetku, rodiny v obci, pomoci v čase núdze a podľa § 4 ods. 3, písmena ch. má obec povinnosť vypracovať koncepciu rozvoja v jednotlivých oblastiach života. V zmysle zákona o sociálnych službách 448/2008 Z. z. §. 83 ods. 2 obec vypracúva a schvaľuje *komunitný plán sociálnych služieb* na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Koncepcia sociálnych služieb vychádza zo základných strategických dokumentov vypracovaných na národnej a regionálnej úrovni a z platnej legislatívy pre sociálnu oblasť.

Dokument je v súlade s platnými právnymi predpismi, medzinárodnými dohovormi, Územným plánom obce Košické Olšany a Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Košické Olšany.

Komunitný plán sociálnych služieb vychádza z faktu, že :

- dominantnú úlohu pri dlhodobom riešení svojej sociálnej situácie má občan a jeho rodina,
- úlohou samosprávy (obce, mesta , VÚC) je nielen poskytovať sociálne služby dané zákonom, ale aj vytvoriť podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na reálnom dopyte a adresnom uspokojení potrieb občanov.

Úspešnosť stratégie bude závisieť nielen od výšky finančných prostriedkov vyčlenených pre sociálnu oblasť, ale tiež od spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov (t. j. verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb).

Sociálne služby majú pre občana zmysel iba ak sú dostupné z hľadiska:

- financií (podiel pre občana na úhrade nákladov),
- miesta (služba k dispozícii v danom území),

- času (od vzniku potreby služby, cez jej posúdenie, priznanie až k jej využitiu).

Prečo je potrebný komunitný plán pre obec? Čo prináša obyvateľom obce?

- Vytvorenie strategického dokumentu uľahčí možnosti získavania prostriedkov pre sociálne služby.
- Komunitný plán sociálnych služieb je prostriedok pre optimalizáciu výdajov v oblasti sociálnych služieb.
- Možnosť pre získanie takých foriem a druhov sociálnych služieb, ktoré občania naozaj potrebujú, ktoré chýbajú.
- Zlepšenie informovanosti občanov a vzájomného pochopenia všetkých zúčastnených strán.
- Zapojením užívateľov sociálnych služieb a verejnosti možno dosiahnuť udržateľnosť sociálnych služieb.

Zámerom obce Košické Oľšany je vytvoriť podmienky pre fungovanie systému sociálnych služieb, ktorý bude poskytovať kvalitné a dostupné služby pre občanov.

Princípy komunitného plánovania v obci Košické Oľšany

Hlavné princípy komunitného plánovania:

- partnerstvo medzi všetkými účastníkmi – potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu, názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor,
- zapájanie miestneho spoločenstva – pri zapájaní miestnej komunity, obyvateľov daného územného celku je nutné hľadať rôzne metódy a formy oslovenia a zapojenia tak, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná,
- hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov – nie je možné zabúdať na spoluprácu s podnikateľmi, ktorí sa už v minulosti angažovali v sociálnej oblasti, na význam práce dobrovoľníkov v sociálnych službách, na svojpomocné skupiny, rodinnú starostlivosť, susedskú výpomoc,
- práca s informáciami – je nevyhnutné zabezpečiť rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií širšej verejnosti. Ak budú informácie pravidelne odovzdávané, bude možné očakávať relevantné pripomienky a podnety,
- priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument - proces komunitného plánovania znamená vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí. Tento proces umožňuje, aby navrhnutý systém sociálnych služieb bol jedinečný a neopakovateľný a plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom,
- zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce – dobre fungujúca spolupráca môže byť inšpiráciou pre ostatných účastníkov komunitného plánovania. Prehĺbenie spolupráce medzi všetkými účastníkmi prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb,
- kompromis priania a možností – výsledkom komunitného plánovania je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme, a tým, čo máme k dispozícii. Možnosťami v tomto prípade nie sú iba materiálne, finančné a ľudské zdroje, ale tiež spoločná dohoda, ktorá vymedzuje, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať.

Zásady pri spracovávaní komunitného plánu:

- potreby, priority a smery rozvoja sociálnych služieb musia byť stanovené ľuďmi, ktorí žijú v obci/meste a ktorých sa služby týkajú,
- všetky činnosti na miestnej úrovni behom prípravy a pri uskutočňovaní plánu musia byť navzájom prepojené,
- skvalitňovanie sociálnych služieb musí byť považované za žiaduce a musí byť dôležitou súčasťou miestnej politiky,
- priority a smery rozvoja sociálnych služieb vychádzajú z presvedčenia o jedinečnosti, hodnote, vrodenej dôstojnosti a práve na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb.

Stručná situačná analýza

Web stránka:	www.kosickeolsany.sk
Počet obyvateľov (s trvalým pobytom):	1308
Nadmorská výška obce:	202 m n. m.
Prvá písomná zmienka o obci (rok):	1288
Hustota osídlenia:	145,56 obyv./km ²
Rozloha katastra obce:	8,67 km ²

Košické Olšany sa nachádzajú v severnej časti Východoslovenskej pahorkatiny, v okrese Košice - okolie v Košickom samosprávnom kraji, severne od mesta Košice a južne od mesta Prešov. K 31. 12. 2016 žilo v obci Košické Olšany 1 312 obyvateľov, toho je cca 350 príslušníkov MRK. Vzhľadom na rozlohu obce je hustota osídlenia približne 137 obyvateľov na km².

Rok	Počet obyvateľov
1880	682
1890	697
1900	716
1910	648
1921	630
1930	725
1950	698
1961	922
1970	884
1980	967
1991	895
2001	1 119
2003	1 138
2006	1 188
2015	1 308
2016	1 312

Vekovú štruktúru obyvateľstva charakterizuje zastúpenie hlavných ekonomicky aktívnych skupín. Na území obce Košické Olšany prevláda slovenská národnosť obyvateľstva. Výrazné zastúpenie je spomínanej rómskej menšiny. V obci žijú aj obyvatelia ďalších národnostných menšín a to: maďarská, rusínska a česká.

Čo sa náboženského vyznania, najviac obyvateľov obce sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi – viac ako 83,8 %. Zastúpenie ostatných cirkví je nevýrazné.

Štruktúra obyvateľstva podľa úrovne vzdelania vykazuje prevládajúcu skupinu obyvateľstva s ukončeným stredoškolským vzdelaním bez maturity a so základným vzdelaním. Táto skupina predstavuje viac ako polovicu občanov obce. Najmenej početnú skupinu tvorí obyvateľstvo s ukončeným vyšším a vysokoškolským vzdelaním.

Pracovných príležitostí je v obci málo. Prevažná časť obyvateľov dochádza za prácou do Košíc, či do priemyselného parku v Kechneci. Príležitosťou pre rozvoj zamestnanosti je rozvoj prímestského cestovného ruchu vychádzajúceho z daností prostredia obce – služby v stravovaní, ubytovaní, vidiecka turistika.

Uvedené charakteristiky majú podstatný vplyv na sociálnu situáciu v obci, ktorá je v súčasnosti zlá. Obec preto hľadá spôsoby a nástroje na zlepšenie sociálnej situácie svojich obyvateľov, hlavne znevýhodnených skupín obyvateľstva, či už sociálne, zdravotne, na trhu práce a i..

Poskytované sociálne služby obcou Košické Olšany

Do systému sociálnych služieb sú zapojené tri typy aktérov – účastníkov :

1. občan (klient)
2. poskytovatelia sociálnych služieb (inštitúcie, subjekty)
3. riadiace orgány (orgány samosprávy a štátnej správy)

Základné sociálne skupiny môžeme rozdeliť do troch kategórií:

CS 1 – seniori a zdravotne postihnutí (ich problémy súvisia hlavne so zhoršením zdravotného stavu, mobility a potreby pomoci druhej osoby/ asistencie

CS 2 – rodiny s deťmi a mládežou

CS 3 – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, príslušníci marginalizovanej rómskej komunity, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením

Spolupráca subjektov pôsobiacich v sociálnej oblasti je na území obce na dobrej úrovni najmä v prepojenosti poskytovaných sociálnych služieb v meste Košice. Problematická je dostupnosť pre obyvateľov, ktorí nevlastnia motorové vozidlo. Samospráva má záujem o vybudovanie, resp. zriadenie siete sociálnych zariadení, ktoré by boli obyvateľom obce ľahšie dostupné.

Rozvoj sociálnych služieb zabezpečuje obec Košické Olšany spolu s partnermi ako dlhodobý kontinuálny, systematický a koordinovaný proces riešenia problémov osôb odkázaných na poskytovanie sociálnych služieb.

Obec Košické Olšany dnes poskytuje sociálne služby zadané zákonom. V súčasnosti sú to:

- opatrovateľská služba,
- jednorazová dávka v hmotnej núdzi,
- základné sociálne poradenstvo,
- umiestnenie občanov v zariadení pre seniorov (v zariadeniach mimo obce Košické Olšany),
- umiestnenie občanov v zariadení opatrovateľskej služby a domove sociálnych služieb (v zariadeniach mimo obce Košické Olšany)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- zasielanie pozdravov jubilujúcim občanom (50, 60, 70, 90, 95, 100-sté narodeniny, ...)
- stretnutia dôchodcov
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....)
- usporiadávanie pravidelných podujatí v obecnej ŽS a MS pre rôzne skupiny obyvateľstva (Deň matiek, vystúpenia pre seniorov, mimoškolská činnosť a podujatia pre deti z MRK a i.)

Obec každoročne podporuje činnosť občanov a mimovládnych organizácií. Jednou z podporovaných oblastí je aj sociálna oblasť a voľnočasové aktivity.

SWOT analýza

SWOT analýza je jedným zo základných nástrojov strategického plánovania a rozvoja, používaná sa na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, pláne, ktorého výsledkom je realizácia konkrétneho cieľa.

Základom SWOT analýzy je jasne definovaný jej cieľ a postup krokov, ktoré to majú zabezpečiť. Ak je cieľ jasne definovaný, SWOT analýza sa môže použiť ako manažérska podpora k dosiahnutiu tohto cieľa:

- Silné stránky /Strengths/ – interné / vnútorné atribúty / vlastnosti obce, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,
- Slabé stránky /Weaknesses/ - interné / vnútorné atribúty / vlastnosti obce, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,
- Príležitosti /Opportunities/ – externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť obci k dosiahnutiu cieľa,
- Ohrozenia /Threats/ – externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

SWOT analýza – Sociálna a zdravotná oblasť v obci Košické Olšany

Silné stránky	Slabé stránky
<p>SOCIÁLNE SLUŽBY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytovanie opatrovateľskej služby v prirodzenom prostredí klienta • Existencia špecializovaného poradenstva • Aktívny prístup miestnej samosprávy 	<p>SOCIÁLNE SLUŽBY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok vlastných finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb • Nedostatočný počet špecifických služieb pre sociálne vylúčených

<p>realizujúci konkrétne systematické kroky vedúce k zlepšeniu riešenia životných situácií obyvateľov obce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora sociálnej pomoci pre slabších • Skúsenosť s realizáciou terénnej sociálnej práce • Účasť v projektoch základného balíka Take away z Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (rekonštrukcia, modernizácia MŠ, KC, NP TSP, NP KC, vysporiadanie pozemkov...) • Niekoľkoročné skúsenosti z komunitnej, terénnej sociálnej práce z predchádzajúceho obdobia, • Existujúce voľnočasové aktivity: organizovanie kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, • Existencia miestnej ZŠ a MŠ • Zatiaľ bezproblémové spolužitie rómskeho a nerómskeho etnika <p>ZDRAVOTNÍCTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existencia zdravotníckych služieb v obci (1 všeobecný lekár raz týždenne) 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúce komunitné centrum a ďalšie sociálne služby (denné centrum, denný stacionár, ZPS, stravovanie seniorov, nízkoprahové služby, TSP, občianske hliadky a iné) • Nedostatočný počet zariadení sociálnych služieb v obci a chýbajúce priestorové podmienky pre ďalšie sociálne služby v obci • Absencia denného centra v obci • Chýbajúca bezbariérovosť obecných budov • Zlá úroveň bývania príslušníkov Marginalizovanej rómskej komunity (MRK) • Nízka vzdelanostná úroveň MRK • Nedostatočná úroveň poskytovaných zdravotníckych služieb <p>NEZAMESTNANOSŤ – ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysoká nezamestnanosť v obci, hlavne medzi príslušníkmi MRK • Narastajúci počet obyvateľov so sociálnymi problémami <p>SOCIÁLNO – PATOLOGICKÉ JAVY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drobná kriminalita • Nárast sociálno-patologických javov u miestnych obyvateľov (najmä alkohol) • Záškoláctvo u niektorých rómskych žiakov navštevujúcich miestnu ZŠ • Absencia aktivít pre mládež a z toho vyplývajúce negatívne javy u mládeži <p>INFORMOVANOSŤ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočný prenos informácií medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby
Príležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Legislatívna i finančná podpora nových foriem služieb pre jednotlivé cieľové skupiny • Progresívne financovanie kompetencií obecného úradu • Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU a iných externých zdrojov, 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislatívne zmeny • Nesystémové a neisté financovanie sociálnych služieb • Demografická krivka (starnutie) a zvyšujúci sa počet občanov odkázaných na sociálne služby • Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov

• Rozvoj nových foriem sociálnych služieb, • Vytváranie cielených partnerstiev a spolupráce pri poskytovaní sociálnych služieb	• zlyhávanie osobnej zodpovednosti za vlastný život a absencia aktívneho prístupu k riešeniu vlastnej životnej situácie • zvyšovanie nákladovosti sociálnych služieb a riziko nesúlady plánovania financovania sociálnych služieb s potrebami obyvateľov

Identifikované kľúčové problémy v sociálnej oblasti v obci Košické Olšany

1. Chýbajúca ponuka sociálnych služieb pre jednotlivé skupiny obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách (predovšetkým komunitne poskytovaných).
2. Nedostatočná informovanosť obyvateľov obce o možnostiach poskytovania soc. služieb na území obce.
3. Potreba zabezpečiť kontinuálne sociálne služby pre MRK.
4. Chýbajúce nástroje podpory zvyšovania zamestnanosti na území obce.
5. Chýbajúce partnerstvo poskytovateľov sociálnych služieb a ostatných aktérov

Foto: Deti z MRK na ulici v obci Košické Olšany

Vízia, ciele a priority sociálnych a komunitných služieb v obci Košické Olšany

Sociálna oblasť zahŕňa všetky oblasti spoločenského a komunitného života obce, vrátane sociálnych a zdrav. služieb, čiastočne aj školskú a predškolskú prípravu. Pri zostavovaní strategickej časti pre oblasť sociálnych služieb obec vychádzala z aktuálne platnej legislatívy, v zmysle ktorej definuje všetky sociálne služby, ktorých realizáciu má v kompetencii obec (vrátane zabezpečenia priestorových podmienok).

Pre potreby koncepčného prístupu k zlepšovaniu komunitných a sociálnych služieb si obec Košické Olšany zadefinovala svoju víziu, ciele a návrh opatrení do roku 2022. Tie sú plne v súlade s Programom rozvoja obce Košické Olšany na roky 2016-2022.

Vízia obce Košické Olšany v sociálnej oblasti je nasledovná:

Vízia
Spokojnosť obyvateľov obce s úrovňou a rozsahom poskytovaných sociálnych a zdravotníckych služieb

Vízia by mala byť naplnená prostredníctvom opatrení a aktivít, ktoré sledujú dva Hlavné ciele a päť Špecifických cieľov:

Hlavný cieľ C1: Zabezpečiť realizáciu práva občanov obce Košické Olšany na poskytovanie sociálnych služieb v súlade s ich potrebami.

Špecifické ciele:

1. Vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže (priamo v teréne, v prirodzených podmienkach a ambulantnou formou).
2. Zvýšiť informovanosť obyvateľov obce o možnostiach poskytovania sociálnych služieb obcou a ďalších subjektov sociálnych služieb na území obce.

Hlavný cieľ C2: Zabezpečiť poskytovanie vzdelávacích aktivít zameraných na rozvoj obce, na marginalizované skupiny

Špecifické ciele:

3. Zabezpečiť podmienky pre rozvoj školských inštitúcií v súlade s rozvojom a potrebami obce.
4. Rozšíriť ponuku voľno-časových aktivít pre deti a mládež v čase prázdnin v spolupráci s jednotlivými subjektmi na území obce.
5. Zabezpečiť poskytovanie výchovno-vzdelávacích programov pre znevýhodnené skupiny obyvateľov obce.

Z pohľadu plánovaných opatrení by najpodstatnejšou aktivitou v rokoch 2017-2022 malo byť vybudovanie a sprevádzkovanie Komunitného centra pri OcÚ a jestv. kultúrnom dome. Vytvorenie vhodných infraštruktúrnych podmienok by malo výrazne prispieť k napĺňaniu aj ďalších plánovaných (soft) opatrení, a predovšetkým k integrácii MRK. Prehľad plánovaných opatrení je obsiahnutý v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka plánovaných opatrení na roky 2017-2022

Opatrenia	Aktivity
C 1.1. Vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže (terénnych, v prirodzených podmienkach, ambulantných).	Poskytovať sociálne služby v súlade so zákonom zákon č. 448/2008 v znení neskorších predpisov
	Poskytovať domácu opatrovateľskú službu v prirodzenom prostredí klienta (448/2008, §41) v zmysle VZN č.3/2012
	Zabezpečiť poskytovanie odľahčovacej služby (448/2008, §54) umožniť fyzickej osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia v zmysle VZN č.3/2012
	Poskytovať sociálnu službu v dennom stacionári (zákon č.448/2008, §40) – resp. využiť na tento účel plánované Komunitné centrum
	Poskytovať sociálne služby v rámci novovybudovaného komunitného centra podľa plánu (448/2008, § 24d)
	Poskytovať nízko-prahové sociálne služby pre rodinu s deťmi v komunitnom centre
	Zabezpečiť sociálnu službu v zmysle §58 z.448/2008 – jedáleň (aj prostredníctvom donášky)
	Realizovať kvalifikovanú terénnu sociálnu prácu v lokalitách MRK
Poskytovať sociálne a pracovné poradenstvo a osvetu v oblasti hygieny a zdravia terénnymi sociálnymi pracovníkmi pre MRK	
C 1.2. Vytvoriť informačný kanál na komplexné informovanie obyvateľov o sociálnych službách na území Košických Oľšian (prípadne o dostupnosti poskytovania sociálnych služieb v regióne)	Informovať obyvateľov obce o sociálnych službách prostredníctvom web stránky obce, obecného časopisu, a i.
	Vytvoriť pravidelné stretnutia poskytovateľov sociálnych služieb a ostatných aktérov rozvoja obce v sociálnej oblasti na vzájomné informovanie sa a vytváranie partnerských iniciatív pri riešení problémov v sociálnej oblasti.
C 2.3. Zabezpečiť prepojenosť činností školských inštitúcií s potrebami a rozvojovými víziami obce	Realizovať na úrovni obce stretnutia so zástupcami školských inštitúcií s cieľom:
	a) informovať učiteľov, členov školských rád a vedenia škôl o zámeroch obce (PRO, komunitný plán a pod.)

	<p>b) vytvoriť priestor pre školy, aby zastrešovali realizáciu vybraných aktivít PRO (t.j. jednotlivé aktivity PRO a KPSS KO – delegovať školám)</p>
	<p>c) vzájomne sa oboznámiť s vlastnými rozvojovými koncepciami a školskými vzdelávacími programami (plánmi v rámci polytechnického vzdelávania a duálneho vzdelávania)</p>
	<p>d) z pozície obce aktívne participovať pri tvorbe školských vzdelávacích programov</p>
	<p>e) prostredníctvom Rady školy – delegovaných zástupcov obce tlmočiť školám návrhy na aktivity v prospech obce</p>
<p>C 2.4 Rozšíriť ponuku voľnočasových aktivít pre deti a mládež v čase prázdnin v spolupráci s jednotlivými subjektmi na území obce.</p>	<p>Vytvoriť zoznam možných voľnočasových aktivít počas prázdnin v spolupráci s miestnymi inštitúciami, aktivistami a dobrovoľníkmi s MVO, cirkvami, aktívnymi obyvateľmi ...</p>
<p>C 2.5 Zabezpečiť poskytovanie výchovno-vzdelávacích programov pre znevýhodnené skupiny obyvateľov obce.</p>	<p>Motivovať žiakov MRK k zapojeniu sa do záujmových útvarov v školách a komunitnom centre (KC)</p>
	<p>Realizovať doučovanie (kurzy) žiakov MRK pred prijímaním na stredné školy</p>
	<p>Realizovať program rozvoja pracovných vedomostí a zručností</p>
	<p>Realizovať program rozvoja umeleckých vedomostí a zručností pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v KC</p>
	<p>Pripraviť a realizovať motivačný program pre deti rómskych rodičov pre zlepšenie vedomia o dôležitosti predškolskej prípravy v KC</p>
	<p>Zabezpečiť personálne a technicko-materiálne vybavenie KC</p>
	<p>Zabezpečiť podmienky pre údržbu osobných vecí a prania, pre rodičov detí MŠ zo sociálne znevýhodneného prostredia v KC</p>
	<p>V rámci aktivít MŠ a KC pripraviť a realizovať program predškolskej prípravy pre rodiny (ako celok) zo sociálne znevýhodneného prostredia</p>
	<p>Pripraviť a realizovať programy, kurzy a výcviky pre rodiny zo sociálne znevýhodneného prostredia (hospodárenie a vedenie domácnosti, bývanie, hygiena, vzdelanie, a pod.) v KC</p>

Prostredníctvom KC a TSP kontrolovať a motivovať k pravidelnej dochádzke v MŠ/ZŠ detí zo sociálne znevýhodneného prostredia
V rámci komunitného centra vytvoriť podmienky pre šírenie rómskej kultúry, napr. rómska kapela
Zabezpečiť rómskych asistentov učiteľa v MŠ
Pripraviť podmienky pre realizáciu poldňového vyučovania pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia MŠ

Foto: Základná škola Košické Oľšany pre 1.-4. ročník

Kľúčové priority Komunitného plánu na roky 2017 – 2019 (Akčný plán)

Pripraveným Komunitným plánom na roky 2017–2022 chceme prispieť v obci k skvalitňovaniu, rozširovaniu, lepšej informovanosti, komplexnosti, profesionalite poskytovaných sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny v súlade so Zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

V najbližších 3 rokoch chceme realizovať konkrétne aktivity a priblížiť sociálne služby občanom podľa ich potreby a ponúknuť aj ďalšie možnosti skvalitnenia sociálnej participácie a občianskej angažovanosti.

Sú to tieto:

- Informovanosť pre všetky cieľové skupiny zabezpečiť prostredníctvom vydávania občasníka Košické Oľšany, o živote v obci, aktivitách, plánoch, realizovaných činnostiach. Aktualizovať a obnoviť web stránku Košické Oľšany, zabezpečiť jej administráciu konkrétnou zodpovednou osobou. Zároveň na web stránku obce umiestniť všetky žiadosti, tlačivá, dokumenty, ktoré sú im nápomocné pri vybavovaní ich záležitostí.

- Zlepšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb na území obce – ďalšie vzdelávanie zamestnancov (zabezpečenie účasti na školeniach organizovaných ZMOS-om, MVO, atď.)
- Rozšíriť opatrovateľskú službu
- Poskytovať sociálnu službu v novozriadenom komunitnom centre, pripraviť priestorové podmienky pre činnosť komunitného centra.
- Podporiť aktivitu seniorov a vytvoriť im podmienky pre činnosť denného centra (v spolupráci s komunitným centrom)
- Aktívne sa zapojiť do projektov Ministerstva vnútra SR, Splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a iných
- Vytvoriť podmienky pre preventívne aktivity pre deti a mládež prostredníctvom zamestnancov MŠ a ZŠ v zrekonštruovaných, zmodernizovaných priestoroch
- Pripraviť a realizovať komunitné (rodinné) stretnutia v prírode s aktívnym športom a zábavnými hrami

Zriadiť Komunitné centrum ktoré bude zamerané najmä na:

- realizáciu aktivít zameraných na aktivizáciu marginalizovaných komunít (najmä obyvatelia segregovaných a separovaných rómskych komunít) k riešeniu ich problémov;
- ovplyvňovanie sociálnych zmien vytváraním a zlepšovaním vzťahov medzi príslušníkmi marginalizovaných komunít (najmä obyvateľmi segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitou celej obce, najlepšie tak, aby samotní členovia danej komunity tieto zmeny požadovali a uskutočňovali ich;
- realizáciu aktivít smerujúcich k vyvolaniu a podporovaniu zmien v rámci miestnej komunity;
- realizáciu spoločných sociálnych aktivít pre marginalizované komunity (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitu celej obce, vrátane neformálneho vzdelávania a realizácie voľnočasových aktivít pre deti, mládež a dospelých;
- organizovanie senzibilizačných a osvetových aktivít pre marginalizované komunity (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít) a komunitu celej obce o prínose aktivít komunitnej práce k zlepšeniu životov všetkých obyvateľov obce (jednak tým, že sa budú aktívne riešiť problémy najzraniteľnejších skupín, ale tiež tým, že napríklad komunitné sociálne služby budú môcť využívať všetci obyvatelia).
- aktivity, do ktorých budú zapojení zástupcovia obecnej samosprávy, školy, cirkvi a ďalších inštitúcií v obci a okolí (napríklad aj územne príslušný úrad práce), ktorých cieľom bude rozvoj spolupráce týchto inštitúcií s komunitným centrom, účasť inštitúcií a ich klientov (napríklad žiakov, študentov, členov náboženskej obce) na aktivitách komunitného centra – napríklad formou dobrovoľníctva, osvetu a podobne.

Hodnotenie plnenia KPSS KO

Princípy dobrého spravovania pri realizácii Komunitného plánu sociálnych služieb:

- **Participácia** – zabezpečenie účasti tých, ktorí „musia“ byť zainteresovaní a umožnenie účasti tých, ktorí „chcú“ byť zainteresovaní
- **Transparentnosť** – rozhodovanie v ktorejkoľvek činnosti pri realizácii KPSS je uskutočnené na základe dopredu známych kritérií
- **Verejná zodpovednosť** – dodržiavanie zvolených kritérií merania výkonnosti, dodržiavanie práva a administratívnych postupov, jasná komunikácia cieľov

Zásady uplatňovania komunitného plánu sociálnych služieb

- KPSS KO je základným rozvojovým dokumentom, na ktorý sa musí prihliadať pri profilovaní všetkých rozvojových a rozvoj podporujúcich aktivít v oblasti sociálnych služieb.
- KPSS KO je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce.
- KPSS KO je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.
- KPSS KO je rozvojový dokument, ktorého aktivity obec priamo realizuje (obec ako realizátor), alebo vytvára a podporuje vytvorenie podmienok na ich realizáciu (obec ako iniciátor, partner) inými subjektmi v prospech sociálneho rozvoja obce.
- KPSS KO je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či vykonávajúce činnosť na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor).
- KPSS KO je otvorený, verejne dostupný dokument, priebežne aktualizovaný a reagujúci na prichádzajúce podnety, príležitosti a zmeny vnútorného a vonkajšieho prostredia.
- Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu KPSS KO sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce. Aby bol implementačný mechanizmus KPSS KO efektívny, musí mať obec jasne popísané činnosti, aktivity až úlohy, ktorými sa bude KPSS KO zabezpečovať na úrovni programovej, realizačnej a vyhodnocovacej.

Realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Košické Oľšany bude pozostávať z vykonávania aktivít navrhnutých v komunitnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať.

Medzi kľúčové úlohy manažmentu obce bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú trvalo udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu hlavných aktérov rozvoja obce a koordinovať ich aktivity,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe vopred stanovených merateľných ukazovateľov.

V Košických Oľšanoch dňa 27.01.2017

